

DUNDURU PĻAVAS UN SLAMPES UPE

Atrašanās vieta

Džūkstes pagasts, Tukuma novads

Apraksts

Meža ieskaucas pļavas, kurās 120 ha lielā aplokā apskatāmi savvaļas zirgi un taurogovs. Pļavās var novērot Eiropā aizsargājamo sugu putnus - mazo ērgli, griezi, ja paveicas, arī jūras ērgli un melno stārķi. Caur pļavām līkumus met Slampes upīte – šeit veikts Latvijā pirmais upes atjaunošanas projekts, savulaik par meliorācijas grāvi pārvērstu ūdens teci no jauna izveidojot par upi. Pārskatīt Dunduru pļavas palīdz 5.5 m augsts skatu tornis un uzbērums (kurgāns), pie torņa atrodas auto stāvlaukums.

Slampes upes atjaunošana

Vēl pagājušā gadsimta pirmajā pusē Slampes upei piemita dabiskām upēm raksturīgais līku-loču tecējums; upe lielākoties tecēja caur mitrām palieņu pļavām. Lai padarītu pļavas piemērotas lauksaimnieciskajai ražošanai, 1974. gadā Dunduru pļavās tika veikta plaša meliorācija, kuras rezultātā upe tika pārrakta un iztaisnota.

2005. gadā Kemeri nacionālā parka administrācija veica upes atjaunošanas darbus. 2,1 km garš Slampes grāvja lejteces posms tika pārrakts jaunā, daudz seklākā un līkumainākā gultnē ar kopējo garumu 4,6 km. Dabīgai upei tuvinātas gultnes izrakšana ar laiku radīs dzīves vietas (paceres, atteces u.c.) daudzām dzīvnieku sugām, kas apdzīvo tikai dabiskas ūdensteces (piemēram, gliemis biezā perlamutrene).

Tagad pavasaros Slampes upīte atkal pārplūst un appludina apkārtējās pļavas, veidojot palienei raksturīgu vidi, kas piemērota daudzām retām un aizsargajām dzīvnieku un augu sugām.

Meža cūka

Taurogovs un Konik zirgi – pļavu apsaimniekotāji

Lai putniem bagātās pļavas neaizaugtu, tām nepieciešama regulāra apsaimniekošana – pļaušana vai ganīšana. Dunduru pļavās par to rūpējas taurogovs un Konik zirgi, kas te mīt visa gada garumā. Pirmās taurogovs Dunduru pļavās tika ievestas 2004.gada oktobrī no Beļģijas, bet pirmie Konik zirgi 2005. gada augustā no Papes. Taurogovs un Konik zirgi ir tipiski zālēdāji. Tiem nepieciešama atklāta ainava un ar zāli bagātas ganības. Taurogovs zāli noplūc, savukārt zirgi – zemu nograuz. Tāpēc taurogovju ganības ir īpaši labvēlīgas tādām dzīvnieku un augu sugām, kas attīstās līdz galam nenoplūktā zālē. Savukārt zirgu zemu nograuztos zālājus apdzīvo citas sugas. Abu zālēdāju klātbūtne izveido dzīves vidi, kam raksturīga liela dabas daudzveidība. Ziemā šie dzīvnieki barojas ar vasarā neapēsto zāli, kazenājiem un koku atvasēm. Ja nepieciešams, tos arī piebaro.

Nokļūšana

- Ar automašīnu – pa Ventspils šoseju (A10) līdz pagriezienam uz Slampi, kur jānogriežas pa kreisi uz grants ceļu. Tālāk 5,3 km līdz T veida krustojumam, kur jānogriežas pa kreisi. Tad tieši pēc 1 km jāturas taisni un jābrauc cauri Melnragu fermai. Nākamais 7 km garais posms ved caur Melnragu rīkli un Dunduru pļavām.
- Ar sabiedrisko transportu – vilciens Rīga - Jelgava, tad ar autobusu Jelgava – Tukums līdz pieturai "Lancenieki". No pieturas līdz tornim ir 4 km.

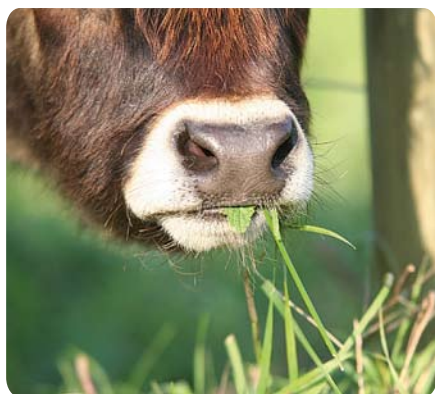
Uzturēšanās noteikumi

Apmeklētājiem atrašanās iezogotajā teritorijā aizliegta. Uzmaniību – elektrība – nepieskarties nožogojumam (elektroganiem). Aizliegts barot un traucēt savvaļas zirgus un govus aplokā.

DUNDURU PĻAVAS UN SLAMPES UPE

Taurgovju un *Konik* zirgu šķirņu izveidošanas vēsture

Dabiskās pļavas vēsturiski uzturējuši liellelji – tauri un savvaļas zirgi tarpāni. Šīs sugas izmira, taču tās ir priekšteči lauksaimniecībā izmantojamām govīm un zirgiem, kuru šķirnes sāktas veidot vairākus tūkstošus gadu atpakaļ. 20. gs. 20.–30. gados vācieši brāļi Heki sāka dažādu Eiropas govju šķirņu krustošānu ar mērķi iegūt dzīvniekus, kas maksimāli līdzinātos izmirušajiem tauriem un būtu spējīgi izdzīvot savvaļas apstākļos. Izveidoto šķirni sauc par taurgovīm. Šie dzīvnieki ir apveltīti ar daudzām savvaļas dzīvei nozīmīgām īpašībām. Taurgovis spēj izmantot ar uzturvielām nabadzīgu barību, ir izturīgas pret nelabvēlīgiem laika apstākļiem, tām ir labi organizēta bara struktūra, lai aizstāvētos pret plēsējiem (vilkiem). Šīs īpašības ir arī *Konik Polski* šķirnes zirgiem, kuri līdzīgi kā taurgovis, ar “atgriezenisko” selekciju ir maksimāli

pietuvināti saviem priekštečiem – tarpāniem. *Konik Polski* šķirne ir izveidota Polijā 20 gs. sākumā.

Putnu vērošana

Dunduru pļavas ir mežu ieskaudas, klusas un visai nomaļas, tādēļ putniem bagātas. Labākais apmeklējuma laiks ir no pavasara līdz vasaras otrajai pusei. Šajā laikā vienlīdz labi izmantojamas abas putnu vērošanai iekārtotās vietas – skatu tornis un kurgāns. Šī ir teicama plēsīgo putnu vērošanas vieta, jo Dunduru pļavas tiek ganītas un pļautas, tādējādi nodrošinot „piekļuvī” sīkajiem grauzējiem. Pļavās lielā skaitā ligzdo griezēs. Slampes upes atjaunotais, dabiskotais tecējums ir pievilcīgs zivju gārnim, melnajam stārķim un vairākām pīļu sugām. Vietām krasta atsegumi piemēroti zivju dzenīša ligzdošanai. Betona konstrukciju tilti pār Slampes upi jau vairākus gadus ir iecienījušas mājas

čurkstes. Uz dienvidiem no Kauguru kanāla tiek arta zeme. Šajos armos pavasaros veidojas peļķes, kurās uzturas bridējputni un nereti arī dažādu sugu ūdensputni, tajā skaitā zosis un gulbji.

Tā kā pļavas ietver mežs, ejot pa ceļu vai uzturoties tornī, parasti var dzirdēt vai redzēt arī plašu ar mežu saistītu putnu sugu klāstu.

Dzērve

Purva
ķauķis

Baltais stārķis

Jūras ērglis

Mērkaziņa

Zivju dzenītis